

21. 11. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odškodňování obětí trestné činnosti

Vzhledem k tomu, že v minulosti se stát problematikou postavení obětí trestných činů v podstatě nezabýval, je nutno přivítat první kroky, které byly v posledních letech v této oblasti učiněny. Zdá se, že stát si konečně uvědomil svou odpovědnost vůči obětem trestných činů, jejichž spáchání nedokázal svými mechanismy zabránit, a začíná jednat.

Vzhledem k tomu, že v minulosti se stát problematikou postavení obětí trestných činů v podstatě nezabýval, je nutno přivítat první kroky, které byly v posledních letech v této oblasti učiněny. Zdá se, že stát si konečně uvědomil svou odpovědnost vůči obětem trestných činů, jejichž spáchání nedokázal svými mechanismy zabránit, a začíná jednat.

Již v červenci roku 1997 byl přijat zákon č. [209/1997](#) Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti, jehož základním účelem je poskytnout finanční pomoc na částečné odškodnění obětí trestné činnosti. Tento zákon se tedy již tři roky aplikuje v praxi. Praxe samozřejmě zákonitě vyjevila některé jeho nedostatky, a tak zákonodárce přistoupil k jeho novele zákonem č. [265/2001](#) Sb., jež vstoupí v účinnost 1. ledna 2002.

Podle tohoto zákona se za obět považuje fyzická osoba, které v důsledku trestného činu vznikla škoda na zdraví, a také osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, jestliže této osobě zemřelý poskytoval výživu nebo ji byl povinen poskytovat.

Pomocí se rozumí jednorázové poskytnutí peněžní částky, která má oběti pomoci překlenout zhoršenou sociální situaci způsobenou trestným činem a tato pomoc se poskytuje, pokud škoda na zdraví nebo v důsledku smrti způsobená trestným činem, nebyla plně uhrazena. Další podmínkou, jejíž splnění zákon pro poskytnutí pomoci oběti trestného činu požaduje, je, aby o vině pachatele trestného činu, kterým byla způsobena škoda na zdraví, bylo rozhodnuto odsuzujícím rozsudkem nebo rozsudkem, kterým byl pachatel pro nepřičetnost zproštěn obžaloby.

Pomoc však může být poskytnuta i v případě, že takový rozsudek nebyl vyhlášen nebo nenabyl právní moci nebo pokud nebylo zahájeno trestní stíhání proto, že pachatel není znám nebo mu není možné sdělit obvinění či trestnímu stíhání brání zákonná překážka, a to za podmínky, že na základě výsledku šetření orgánů činných v trestním řízení nejsou důvodné pochybnosti o tom, že se stal trestný čin, v důsledku kterého byla oběti způsobena škoda na zdraví.

Novela přináší změnu ohledně způsobu poskytnutí pomoci. Podle dosavadní úpravy se pomoc poskytovala ve výši, která představovala oběti prokázanou výši ztráty na výdělků a nákladů spojených s léčením a u oběti, jež je osobou pozůstalou po oběti, která ji vyživovala, se pomoc poskytuje ve výši prokázaných nákladů spojených s pohřbem a nákladů na výživu, snížené o součet všech částek, které obět z titulu náhrady škody již obdržela. Přičemž je stanoven maximální limit, který nesmí pomoc oběti přesáhnout, a to je 60.000 Kč.

Novela, účinná od 1.1.2002, rozšiřuje způsoby poskytnutí pomoci. Pomoc je možno poskytnout buď paušální částkou ve výši 25.000 Kč jako záloha nebo může obět svůj nárok jako dosud prokazovat předepsanými doklady. V tomto případě se pomoc poskytuje ve výši, který představuje oběti prokázanou ztrátu na výdělků a prokázané náklady spojené s léčením a u oběti, jež je osobou

pozůstalou po oběti, která jí vyživovala, se pomoc poskytuje ve výši prokázaných nákladů spojených s pohřbem a nákladů na výživu, snížené o součet všech částek, které oběť z titulu náhrady škody již obdržela. (Tato konstrukce tedy zůstává stejná.) Při určování výše peněžité pomoci tímto způsobem, se přihlíží i k výdělku nebo výživnému, které oběti ujdou i v budoucnosti.

Pokud poté, co jí byla poskytnuta pomoc, prokáže, že jí vzniklá škoda je vyšší, než jaká byla podkladem pro poskytnutí pomoci, je možno jí na její žádost poskytnout pomoc opětovně, přitom se však přihlíží k již vyplaceným částkám. Novela také zvyšuje maximální výši stanovenou pro poskytnutí pomoci na 150.000 Kč. Pokud již bylo o náhradě škody rozhodnuto pravomocným rozsudkem, je výše způsobené škody zjištěná v tomto rozsudku závazná pro stanovení pomoci v rozsahu, v jakém již o škodě bylo rozhodnuto.

Další podstatnou změnou, kterou novela přináší, je změna lhůty respektive jejího počátku pro podání žádosti o poskytnutí pomoci. Podle současné úpravy je možné žádost o pomoc podat na Ministerstvo spravedlnosti nejpozději do jednoho roku ode dne spáchání trestného činu. Podle nové úpravy je žádost možno podat do jednoho roku ode dne, kdy se oběť dozvěděla o škodě způsobené trestným činem, jinak právo zaniká.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)